

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

POSTANOWIENIE WICEPREZESA TRYBUNAŁU

z dnia 19 października 2018 r.*

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Artykuł 279 TFUE –
Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych – Regulamin postępowania
przed Trybunałem – Artykuł 160 §§ 2 i 7 – Wniosek o orzeczenie inaudita altera
parte – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Artykuł 47 Karty praw
podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu

W sprawie C-619/18 R

mającej za przedmiot wniosek o zastosowanie, na podstawie art. 279 TFUE oraz
art. 160 §§ 2 i 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem, środków
tymczasowych, złożony w dniu 2 października 2018 r.

Komisja Europejska, reprezentowana przez K. Banks, H. Krämera i S.L. Kaledę,
działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej,

strona pozwana,

WICEPREZES TRYBUNAŁU,

po wysłuchaniu E. Tancheva, rzecznika generalnego,

wydaje następujące

Postanowienie

* Język postępowania: polski.

- 1 W swoim wniosku w przedmiocie środków tymczasowych Komisja Europejska wnosi do Trybunału o nakazanie Rzeczypospolitej Polskiej, by do czasu wydania przez Trybunał wyroku rozstrzygającego sprawę co do istoty:
  - zawiesiła stosowanie przepisów art. 37 §§ 1–4 i art. 111 §§ 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5), art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1045) (zwanym dalej „spornymi przepisami prawa krajowego”) oraz wszelkich środków podjętych w celu stosowania tych przepisów;
  - podjęła wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego (Polska), których dotyczą wyżej wymienione przepisy, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r., czyli do dnia wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym;
  - powstrzymała się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą przepisy stanowiące podstawę uchybienia i będące przedmiotem postępowania głównego, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzono jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
  - powiadomiła Komisję Europejską nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe, a następnie powiadamiała w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.
- 2 Komisja wnosi również, na podstawie art. 160 § 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem, o zarządzenie środków tymczasowych wskazanych w poprzednim punkcie jeszcze przed przedstawieniem uwag przez stronę pozwaną ze względu na bezpośrednie ryzyko poważnej i nieodwracalnej szkody dla zasady skutecznej ochrony prawnej w ramach stosowania prawa Unii.
- 3 Wnioski te zostały przedstawione w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE, wniesionej przez Komisję w dniu 2 października 2018 r. (zwanej dalej „skargą o stwierdzenie uchybienia”) i zmierzającej do stwierdzenia, po pierwsze, że obniżając wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego i stosując go do sędziów powołanych do Sądu Najwyższego przed dniem 3 kwietnia 2018 r., a także przyznając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalne prawo do

przedłużenia czynnej służby sędziów tego sądu, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które ciążyą na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”).

Ramy prawne

- 4 W dniu 20 grudnia 2017 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę o Sądzie Najwyższym, która weszła w życie w dniu 3 kwietnia 2018 r. Ustawa ta była kilkakrotnie nowelizowana.
- 5 Na mocy art. 37 ustawy o Sądzie Najwyższym wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego został obniżony do 65 lat. Obniżenie wieku przejścia w stan spoczynku ma zastosowanie wobec wszystkich sędziów tego sądu, również tych powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy.
- 6 Przedłużenie czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia jest zależne od złożenia przez tych sędziów oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawienia zaświadczenia stwierdzającego zdolność, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, a także od zgody wyrażonej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Przedłużenie to zostało uregulowane w art. 37 ustawy o Sądzie Najwyższym.
- 7 Na podstawie art. 111 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym sędziowie Sądu Najwyższego, którzy ukończyli 65. rok życia w dniu wejścia w życie ustawy lub osiągną ten wiek do dnia 3 lipca 2018 r., przechodzą w stan spoczynku z dniem 4 lipca 2018 r., chyba że do dnia 3 maja 2018 r. złożą oświadczenie i przedstawią zaświadczenie wskazane w poprzednim punkcie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziego tego sądu. Artykuł 5 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw zawiera przepisy samodzielne regulujące procedurę przedłużenia czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego, którzy osiągnęli wiek przejścia w stan spoczynku najpóźniej w dniu 3 lipca 2018 r.
- 8 Na podstawie art. 111 § 1a ustawy o Sądzie Najwyższym sędziowie Sądu Najwyższego, którzy ukończą 65. rok życia między 4 lipca 2018 r. a 3 kwietnia 2019 r., przejdą w stan spoczynku w dniu 3 kwietnia 2019 r., chyba że przed dniem 3 kwietnia 2019 r. złożą oświadczenie i przedstawią zaświadczenie, o których mowa w pkt 6 niniejszego postanowienia, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie przez nich stanowiska sędziego tego sądu.
- 9 Co się tyczy sędziów Sądu Najwyższego, którzy zostali powołani przed dniem 3 kwietnia 2018 r. i osiągną wiek 65 lat po dniu 3 kwietnia 2019 r., art. 37 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym przewiduje, że przedłużenie czynnej służby tych sędziów po ukończeniu 65. roku życia podlega ogólnemu systemowi, który

wymaga złożenia oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, a także wyrażenia zgody przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, tak jak zostało to wskazane w pkt 6 niniejszego postanowienia.

- 10 Jak wynika z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, zgodnie ze spornymi przepisami prawa krajowego przy podejmowaniu decyzji o przedłużeniu czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie jest związany żadnym kryterium, a jego decyzja nie podlega kontroli sądowej.
- 11 Wreszcie z wniosku w przedmiocie środków tymczasowych wynika, że ustawa o Sądzie Najwyższym uprawnia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do swobodnego decydowania, do dnia 3 kwietnia 2019 r., o zwiększeniu liczby sędziów w Sądzie Najwyższym.

W przedmiocie wniosku o orzeczenie *inaudita altera parte*

- 12 Zgodnie z art. 160 § 7 regulaminu postępowania sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych może uwzględnić wniosek również przed przedstawieniem uwag przez stronę przeciwną, a dany środek tymczasowy może następnie zostać zmieniony lub uchylony, również z urzędu.
- 13 Zgodnie z orzecznictwem, w szczególności gdy w celu zapewnienia prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości jest pożądane zapobieżenie temu, by postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych zostało pozbawione swej istoty i skuteczności, art. 160 § 7 regulaminu postępowania upoważnia sędziego rozpoznającego wniosek o zastosowanie środków tymczasowych do zarządzenia takich środków tytułem zabezpieczenia albo do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych, albo do czasu zakończenia postępowania głównego, jeśli nastąpi to wcześniej [postanowienie z dnia 2 lutego 2018 r., Nexans France i Nexans/Komisja, C-65/18 P(R)-R, niepublikowane, EU:C:2018:62, pkt 4 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 14 Rozpatrując potrzebę wydania takiego postanowienia, wspomniany sędzia powinien zbadać okoliczności danego przypadku [postanowienie z dnia 2 lutego 2018 r., Nexans France i Nexans/Komisja, C-65/18 P(R)-R, niepublikowane, EU:C:2018:62, pkt 5 i przytoczone tam orzecznictwo].

W przedmiocie *fumus boni iuris*

- 15 Przedstawione przez Komisję argumenty nie wydają się na pierwszy rzut oka ani oczywiście niedopuszczalne, ani oczywiście bezzasadne.
- 16 W istocie, zważywszy, że na obecnym etapie postępowania nie jest możliwe orzeczenie o zasadności tych argumentów ani nawet o istnieniu *fumus boni iuris* jako takiego, należy stwierdzić, że ta ostatnia kwestia będzie wymagała

w niniejszym wypadku pogłębionego badania w świetle przedstawionych argumentów.

- 17 Do celów niniejszego postępowania inaudita altera parte wystarczy zatem stwierdzić, że nie można wykluczyć spełnienia przesłanki dotyczącej *fumus boni iuris*.

W przedmiocie pilnego charakteru

- 18 Jak wynika z wniosku w przedmiocie środków tymczasowych, sporne przepisy prawa krajowego zaczęto już stosować ze skutkiem w postaci przeniesienia w stan spoczynku znacznej liczby sędziów Sądu Najwyższego, w tym Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i dwóch prezesów izb. Okoliczność ta w połączeniu z dokonaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej równoległym zwiększeniem liczby sędziów tego sądu z 93 do 120, z opublikowaniem obwieszczenia o ponad 44 nieobsadzonych stanowiskach sędziowskich we wspomnianym sądzie, w tym o stanowisku zajmowanym przez Pierwszą Prezes oraz z powołaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 27 nowych sędziów, jak wynika z dostępnych Trybunałowi informacji, prowadzi do daleko idącej i natychmiastowej zmiany składu Sądu Najwyższego, która może ponadto zostać pogłębiona w drodze kolejnych nowych powołań.
- 19 Tymczasem, gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia została ostatecznie uwzględniona, wynikałoby z tego, że wszystkie orzeczenia Sądu Najwyższego poprzedzające rozstrzygnięcie przez Trybunał wspomnianej skargi o stwierdzenie uchybienia byłyby wydane bez gwarancji związanych z przysługującym każdemu prawem podstawowym do dostępu do niezawisłego sądu, które zostało ustanowione w art. 47 karty praw podstawowych.
- 20 W tym względzie należy przypomnieć, że wymóg niezawisłości sędziów wchodzi w zakres istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, mającego podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz dla zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim, określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości w postaci państwa prawnego [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 48].
- 21 Naruszenie prawa podstawowego, takiego jak ustanowione w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, to jest prawa do niezawisłego sądu, już z samej natury tego prawa może prowadzić samo w sobie do wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody.
- 22 W niniejszym wypadku przymiot sądu ostatniej instancji przynależny Sądowi Najwyższemu oraz powaga rzeczy osądzonej, jaką będą miały w rezultacie orzeczenia wydane przez ten sąd do czasu ogłoszenia wyroku Trybunału orzekającego w przedmiocie skargi o stwierdzenie uchybienia, pozwalają

wykazać w okolicznościach niniejszej sprawy zaistnienie rzeczywistego ryzyka powstania poważnej i nieodwracalnej szkody dla jednostek, w przypadku gdyby nie zarządzono wnioskowanych środków tymczasowych, a skarga o stwierdzenie uchybienia zostałaby ostatecznie uwzględniona przez Trybunał.

- 23 W tych okolicznościach w obecnym stadium postępowania należy stwierdzić, że przesłanka dotycząca pilnego charakteru jest spełniona.

W przedmiocie wyważenia interesów

- 24 Należy zauważyć, że gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia nie została uwzględniona, zarządzenie wnioskowanych środków tymczasowych skutkowałoby jedynie przesunięciem w czasie stosowania spornych przepisów prawa krajowego. W tym kontekście należy stwierdzić, że zarządzenie takich środków nie jest w stanie poważnie narazić na szwank celu, któremu służą te przepisy.
- 25 Natomiast, gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia została ostatecznie uwzględniona, natychmiastowe stosowanie takich przepisów mogłoby wywołać nieodwracalną szkodę w zakresie prawa podstawowego dostępu do niezawisłego sądu, ustanowionego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych.
- 26 W tych okolicznościach w interesie prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości należy zarządzić wnioskowane przez Komisję środki tymczasowe i to do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych.

Z powyższych względów wiceprezes Trybunału postanawia, co następuje:

- 1) **Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania postanowienia kończącego niniejsze postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych, do:**
- **zawieszenia stosowania przepisów art. 37 §§ 1–4 i art. 111 §§ 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, oraz wszelkich środków podjętych w celu stosowania tych przepisów;**
  - **podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego (Polska), których dotyczą wyżej wymienione przepisy, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r., czyli do dnia wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym;**

- **powstrzymania się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego, których dotyczą przepisy stanowiące podstawę uchybienia i będące przedmiotem postępowania głównego, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której jest powierzone kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego; oraz**
  - **powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia niniejszego postanowienia, a następnie powiadamiania w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.**
- 2) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 19 października 2018 r.

Sekretarz

Wiceprezes

A. Calot Escobar

R. Silva de Lapuerta